О.Р. Павлович
к. е. н., доц.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Ефективність управління – це ефективне керівництво, що розуміється як уміння керівника змусити або спонукати, зацікавити підлеглих йому працівників працювати енергійно, продуктивно, з високою віддачею. Оскільки завданням управління є цілеспрямований вплив на керований об'єкт для забезпечення досягнення поставлених цілей, ефективність управління може бути оцінена за ступенем досягнення цих цілей: за кінцевими результатами виробничої діяльності (за рівнем прибутку), за якістю планування (поліпшення показників бюджетування), по ефективності вкладень (віддача на капітал), по збільшенню швидкості оборотності капіталу [1].

На ефективність управління впливають різні чинники, серед яких визначаємо:

– розумові та фізичні можливості людини, її спроможність здійснювати управлінську діяльність;

– засоби виробництва, за допомогою яких людина, колектив, суспільство виробляє все необхідне для життя, тобто підсилює розумові та фізичні здібності людини;

– соціальні умови, які сприяють розкриттю творчих здібностей окремого працівника і колективу в цілому;

– сукупний вплив попередніх чинників, посилених їх інтеграцією [2].

Значний вплив на ефективність управління здійснюють такі чинники як, участь в управлінській діяльності колективу, покращення якісного складу працівників управління, наукова організація праці та ін. На ефективність управління впливає і у багатьох випадках викликає труднощі – ієрархічність. Ієрархічність інколи приводить до того, що чинники, які істотно впливають на результати виробничо-господарської діяльності залишаються за межами компетенції органу, який безпосередньо управляє даним об'єктом

(наприклад, несвоєчасні поставки з вини постачальників, недоліки у збалансованості виробництва і споживання з вини вищих органів негативно впливають на ефективність управління) [2].

Ефективність управління враховує властивість мультиплікативності, яка збільшує або зменшує управлінську дію на об'єкт. Управлінські рішення і документи, переміщуючись з одного рівня на інший, конкретизуються і змінюються до того моменту, коли вони доходять до безпосередніх виконавців. На практиці результат у порівнянні з передбачуваним може бути значно кращим або гіршим в залежності від того, наскільки він зрозумілий виконавцям, наскільки творчо та енергійно останні діють [2].

Ефективність управління – це сукупна результативність роботи всього трудового колективу організації, системи заходів, які є наслідком окремих зусиль керівника і спеціалістів [3].

Ефективність управління включає аналіз:

- управлінського потенціалу, тобто сукупності всіх ресурсів, які використовує система управління;
- витрат на управління, які визначаються складом, організацією, технологією і об'ємом робіт по реалізації відповідних функцій управління;
- характеру управлінської праці;
- ефективності діяльності людей в процесі роботи організації, реалізації інтересів, досягнення окремих цілей.

Ефективність управління включає три аспекти:

- з'ясування того, чи дійсно здобутий результат управління, а не дія інших суспільних компонентів, прояв саморегулятивного механізму самоуправляючих об'єктів;
- пошук джерел результатів управління (професіоналізм і талант управляючих, якість правових документів та ін.), з тим щоб активніше його використовувати в наступних управлінських циклах;
- встановлення взаємозалежності, сполученості між цілями і задачами, представленнями і моделями, закладеними в управлінських рішеннях, і реально здобутими результатами управління.

Підсумкова інформація як характеристика результатів управління виступає передумовою і основою для порівняльного виміру витрат на управління і його результатів та здобуття відповідних уявлень про соціальну ефективність управління.

Ефективною вважається діяльність організації за умов співвідношення результатів та витрат (ресурсів) більше одиниці. Це можливо за наступних умов:

- при незмінних результатах знижувати витрати;
- при незмінних витратах максимізувати результати:
- одночасно максимізувати результати і мінімізувати витрати.

Зазначимо, що ефективність управління визначається за формулою 1.1.

$$\textit{Ефективність} = \frac{\textit{Результат}}{\textit{Витрати на отримання результату}}. \qquad (1.1)$$

За допомогою цієї формули можемо визначити ефективність управління, побачивши результат скорегувати управлінську діяльність і управлінський процес, застосувати базові елементи системи менеджменту.

Результативність системи управління організацією – це здатність виконувати управлінські функції таким чином, щоб організація досягла своїх цілей, оперативно реагуючи на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. Ефективність системи управління організацією, на відміну від результативності, полягає в здатності організації існувати і досягати поставлених цілей з найбільш оптимальним співвідношенням отриманих результатів і витрат. У вітчизняній літературі зміст ефективності системи управління розглядається в двох аспектах: економічному та соціальному. Економічна ефективність характеризується співвідношенням результатів і витрат, необхідних для досягнення їх. Соціальна ефективність відображає ступінь досягнення соціальних параметрів управління. Комплексно ці категорії складають соціально-економічну ефективність управління.

Ефективною вважається діяльність організації за умов співвідношення результатів та витрат (ресурсів) більше одиниці. Це можливо за наступних умов:

– при незмінних результатах знижувати витрати;
– при незмінних витратах максимізувати результати;
– одночасно максимізувати результати і мінімізувати витрати.

Таким чином, управління, як і будь-який інший вид діяльності, вимагає конкретної оцінки, визначення його ефективності. Однак, визначення рівня ефективності управління організацією

є проблемою, що пов'язана з істотними об'єктивними труднощами, характеризується значною кількістю методологічних підходів.

Загальними критеріями ефективності діяльності організації можуть бути як кількісні, так і якісні показники, що характеризують рівень використання її організаційно-управлінського потенціалу.

Список використаної літератури

1. Кузнєцов Е.А. Методологія професіоналізації управлінської діяльності в Україні : монографія. Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 382 с.
2. Павлович О.Р. Інноваційне мислення як фактор розвитку професійної системи менеджменту. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практики управління* : зб. наук. пр. Одеса : ОНУ, 2019. Т. 18. Вип. 2(42). С. 199–212.
3. Павлович О.Р. Пріоритетні напрямки підготовки управлінських кадрів в Україні. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практики управління* : зб. наук. пр. Одеса : ОНУ, 2019. Т. 18. Вип. 3(43). С. 334–344.
4. Павлович О.Р. Стратегічні фактори конкурентоспроможності професійної системи менеджменту. *Вісник Одеського національного університету. Серія: економіка.* 2019. Т. 24. Вип. 5(78). С. 58–63.
5. Павлович О.Р. Дослідницькі університети: ключові фактори конкурентоспроможності. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практики управління* : зб. наук. пр. Одеса : ОНУ, 2020. Т. 19. Вип. 1(44). С. 282–294.